

[Kjeld Olesen]

Da jeg var udenrigsminister, anvendte jeg et meget stærkt udtryk om den sovjetiske handling, da u-båden stod hjælpeløst på skæret: jeg talte om herrefolksmentalitet. Jeg fortryder ikke udtrykket. Ud fra en amerikansk tankegang skulle russerne altså være i deres fulde ret til at sikre sig kontrol med de områder, der støder op til deres grænser. Dog vil jeg ikke anvende det samme udtryk om det, amerikanerne gør i Centralamerika, fordi USA er et demokrati og der i Kongressen er stadig stærkere kræfter, der kan se det afsindige i, hvad der sker. Det er disse kræfter, vi skal støtte, men det gør vi ikke uden en utvetydig kritik af, hvad det officielle USA er i færd med i dag, og her mangler jeg noget ganske afgørende i udenrigsministerens redegørelse.

I den ganske verden findes der i dag ca. 25 lande, der har et demokrati, som vi kender det. Vist findes der ting, som for os ikke er tilfredsstillende, i Nicaragua, hvad de ikke selv lægger skjul på, og også andre steder, hvor man søger at gøre op med den dybeste sociale uretfærdighed. Vi kan ikke sammenligne forholdene i Danmark med den primitive situation, vi finder i en fattig landsby i El Salvador eller Guatemala eller i en indianerlandsby i Nicaragua. Vi må være vor samvittighed bevidst. Vil vi støtte de mindretal, der i århundreder har holdt masserne nede i fornedrelse og fattigdom, eller ønsker vi at støtte dem i deres kamp for en tilværelse, der er menneskeværdig? Det er det, der er spørgsmålet, og her må man vælge side, vi kan ikke sige både-og.

Lad mig slutte med at sige, at på trods af hvad jeg vil betegne som ministerens diplomatisk kattepoter over for vores store allierede, er der i ministerens redegørelse så mange positive elementer, at jeg håber, at et enigt folketing kan slutte op bag det dagsordensforslag, der er blevet fremsat. Det vil være en styrke for dansk udenrigspolitik, og indholdet er faktisk i overensstemmelse med ministerens redegørelse.

Fischer (KF):

For det konservative folkeparti er det afgørende for udviklingen i det centralamerikanske område, at det lykkes at fremme en fredelig og demokratisk udvikling, der betyder sociale og økonomiske fremskridt for de

pågældende landes befolkninger. Det burde være det helt centrale i debatten her i dag. Det er også fremgået af den balancerede og nøjterne analyse, som udenrigsministeren har fremlagt. Vi mener omvendt, at sigtet med den stillede forespørgsel er for snævert og ensidigt, præget af, at SF og VS skal have enhver konflikt til at passe ind i deres marxistiske imperialismeteorier, der ensidigt placerer skylden for udenlandsk indblanding på én magt.

Forespørgslen kunne med solid begrundelse have omfattet Cubas og Sovjetunionens intervention i området og deres bestandige forsøg på at omdanne demokratiske bevægelser til stalinistiske diktaturer. Et hovedproblem i området er derfor i dag helt åbenlyst: Skal de lande, hvor befolkningerne nu vil kaste de traditionelle diktaturers tvang af sig, have chancen for en fri, pluralistisk udvikling med økonomiske, sociale og politiske fremskridt, der indebærer samarbejde mellem befolkningsgrupper, der tidligere var undertrykte, eller som bekrigede hinanden? Eller skal blot én af grupperne, den marxistisk-leninistiske, sætte sig på kontrollen og via alle de kendte undertrykkelsesmetoder presse befolkningen ind under et nyt åg?

Det var for øvrigt det, der var sket på Grenada, og som kulminerede sidste efterår med mordet på statschefen, Maurice Bishop, på flere af hans ministre og på fagforeningsledere, da marxistiske ekstremister gik amok, i øvrigt på et tidspunkt, hvor der befandt sig 750 cubanske såkaldte arbejdssoldater på øen – de viste sig som en velbevæbnet og aktiv kampstyrke – og mange diplomater fra Østeuropa. Den franske avis *Le Monde*, der normalt ikke er særlig højredrejet, som man ved, undrede sig over, at Sovjetunionen havde brug for 49 diplomater på en turistø med 100.000 indbyggere – det samme antal, som Sovjet har i et vesteuropæisk land med 50 gange så mange indbyggere. Der var store våbenlagre på øen, politiske fanger var en del af dagligdagen. Nu er situationen som bekendt en anden, og udsigten til frie valg er god.

I det krigshærgede El Salvador har det netop afsluttede valg givet en deltagelse på 75 pct. af de stemmeberettigede. Den marxistiske guerilla, der har ringe indflydelse i de store befolkningscentre, forsøgte at sabotere og latterliggøre valget; den ville have sam-